

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשל"ה

חלק א – יוצא לאור לש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

פתח דבר

לקראת ש"פ ראה, מבה"ח אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ ראה, מבה"ח אלול ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם — התוועדויות כרך שמונים ואחד שמכינים עתה לדפוס). חלק שני י"ל אי"ה לש"פ שופטים.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו ושיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא כ"ף מנחם אב, ה'תשפ"ג,
שנת הקהל,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. ידועה שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות האווירה של שבת מברכים אלול בליובאוויטש, וגם אודות מאמרי החסידות עם ההתחלה הרגילה "אני לדודי ודודי לי"² — ר"ת אלול³, וסופי תיבות ד' יודי"ן, שרומז על ארבעים ימי רצון, ימי התשובה, מו"ח אלול עד לתכלית השלימות ביוהכ"פ⁴, שכל זה מתברך בשבת מברכים אלול, שבו נמשכת הברכה והנתינת כח מלמעלה כו'.

ואין זה בסתירה לכך שענינו של חודש אלול הוא "אני לדודי (ואח"כ) ודודי לי", שזוהי העבודה באופן של אתערותא דלתתא, מלמטה למעלה — שהרי ברכת החודש (ברכה והמשכה מלמעלה) גופא מברכים בני⁵, וכתורת הבעש"ט⁶ שלאחרי שבשבת שלפני ר"ה מברך הקב"ה בעצמו את חודש תשרי, הנה "בכח זה ישרא' מברכים את החדשים יא פעמים בשנה".

ויתירה מזה: כיון שהברכה שמברכים בני⁷ את חודש אלול היא על כל החודש, כולל גם השבת האחרון, שהוא השבת שלפני ר"ה שבו מברך הקב"ה את חודש תשרי, נמצא, שברכת בני⁸ פועלת גם בנוגע לברכת הקב"ה לחודש תשרי (אף שבגילוי אין בו ברכת בני⁹, אלא הקב"ה מברכו בעצמו).

ואע"פ שברכת בני¹⁰ גופא היא בכח ברכתו של הקב"ה (בשבת שלפני ר"ה שלפנ"ז) — הרי לאחרי הנתינת כח מלמעלה פועלים בני¹¹ הוספה בברכתו של הקב"ה.

ב. ובאמת כן הוא בכללות ענין העבודה — שיש צורך בנתינת כח מלמעלה, ש"הקב"ה עוזרו"¹², אבל זוהי רק נתינת כח בלבד, ולאח"ז נעשית עבודת האדם בכח עצמו, והיינו, שהיכולת והרשות נתונה לכל

(1) סה"ש תרצ"ד ע' 350 ואילך. וש"נ. וראה גם שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול תשכ"ט בתחלתה (תו"מ חנ"ז ע' 279). וש"נ.

(2) שה"ש ו, ג.

(3) אבודרהם סדר תפלת ר"ה. וראה גם רד"ה אני לדודי שנאמר בהתועדות (לעיל ע' 291). וש"נ.

(4) ר"ח שער התשובה פ"ד. וראה גם רד"ה אני לדודי דליל אדר"ח אלול (לקמן ע' 325). וש"נ.

(5) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול).

(6) סוכה נב, ריש ע"ב. וש"נ.

אדם (כמ"ש הרמב"ם⁷), ותורת אמת אומרת לו "ובחרת בחיים"⁸, כך, שאין זו בחירה מעושה, אלא בחירה אמיתית, ולכן עבודתו היא באופן שזהו "קב שלו"⁹,

ועד שעי"ז נעשה "שותף להקב"ה במעשה בראשית"¹⁰, והיינו, שלאחרי בריאת העולם ע"י הקב"ה בגלל ש"חפץ חסד הוא"¹¹, להיותו "עצם הטוב ומטבע הטוב להטיב" (כפי שמבאר אדמו"ר האמצעי בד"ה אתה אחד¹²) — ישנו הענין ש"למעשה ידיך תכסוף"¹³, שעי"ז יתוסף בבריאה של הקב"ה; ועד שישאל מוסיפים כח בפמליא של מעלה¹⁴.

אך החידוש בנוגע לשבת מברכים אלול הוא — שההוספה שעי"י הברכה שמברכים בני"י היא ענין כללי שנוגע לעבודת כל השנה כולה (כיון שהברכה היא גם על השבת האחרון, שבו מברך הקב"ה את חודש תשרי, שבכח זה מברכים בני"י כל שאר חדשי השנה), ועוד זאת, שההוספה היא (לא רק בפמליא של מעלה, אלא) בברכתו של הקב"ה.

ג. והוספה מיוחדת בשבת מברכים אלול דשנה זו — שהשנה הבאה היא שנת העיבור:

ענינה של שנת העיבור הוא¹⁵ — להשלים את החסרון של שנת הלבנה לגבי שנת החמה, ולא רק השלמת החסרון מהשנים שעברו, אלא גם השלמה באופן שניתוסף מקדמה גם על להבא.

וכשם שהדברים אמורים בנוגע לשנת הלבנה ושנת החמה כפשוטם, כן הוא גם בנוגע לעבודת בני"י ש"מונין ללבנה"¹⁶ לפי ש"דומין ללבנה"¹⁷, שיכול להיות בזה ענין של חסרון לגבי ענין החמה,

— ומוכן, שאין הכוונה לענין החמה כפי שהוא בלעו"ז, כמדובר לעיל¹⁸ בענין חמשה עשר באב שבו "תשש כחה של חמה"¹⁹, אלא הכוונה היא לענין החמה כפי שהוא בקדושה, שזהו"ע "שמש הוי"²⁰ —

7) הלי' תשובה רפ"ה. וראה גם תניא רפי"ד.	15) ראה גם אג"ק חל"א ע' ג. וש"נ.
8) נצבים ל, י"ט.	ת"מ חמ"ג ס"ע 214 ואילך. וש"נ.
9) ב"מ לח, א.	16) סוכה כט, א.
10) שבת י"ד, א. וש"נ.	17) ראה ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד,
11) מיכה ז, יח.	סע"ב ואילך.
12) מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' ה.	18) שיחת חמשה עשר באב ס"ח (לעיל
וש"נ.	ע' 250). וש"נ.
13) איוב יד, טו. וראה של"ה שער הגדול	19) תענית לא, א.
(כט, ב ואילך).	20) ע"פ תהלים פד, יב. וראה תניא
14) ראה איכ"ר פ"א, לג.	שעהיחזה"א רפ"ד. ובכ"מ.

ויש צורך להשלים זאת, ע"י ההוספה של שנת העיבור, שע"ז נעשית ההשתוות עם "שמש הוי".

ומזה מובן גדול העילוי של שבת מברכים חודש אלול בשנה זו — כיון שהמשכת הברכה על כל חודש אלול, עד לשבת האחרון שבו היא ברכתו של הקב"ה שבכחה מברכים את החדשים במשך כל השנה, היא בנוגע לשנת העיבור, שבה משלימים החסרון וכו'.

ויה"ר שתומשך הברכה בכל ששת הלשונות שבנוסח ברכת החודש, שהם כנגד ששה חדשי החורף וששה חדשי הקיץ²¹, שהם ב' סוגי עבודה (כמדובר לעיל²²), וכפי שמסיימים "ונאמר אמין", מלשון אמת ואמונה²³, שמורה על הקיום וההמשכה למטה מעשרה טפחים, בטוב הנראה והנגלה.

* * *

ד. דובר כמ"פ שיש ענינים שהם שוים בכל שנה, ויש ענינים שבהם יש חילוקים משנה לשנה.

ובהקדים — שכן הוא בכללות התומ"צ, כמו במצוות, שישנו צד השוה בכל המצוות, וישנו הענין המיוחד שבכל מצוה בפני עצמה²⁴; וכמודגש בנוסח דברכת המצוות: שישנו הנוסח הכללי שבכל המצוות — "אשר קדשנו במצוותיו וצונו", וישנו הנוסח הפרטי שבכל מצוה בפני עצמה.

וכשם שהוא בענין המצוות, כן הוא גם בענין התורה (שהרי גדול תלמוד שמביא לידי מעשה²⁵) — שישנו הענין הכללי שהוא בכל אותיות התורה בשוה, שכל אות נוגעת לכשרות של כל הס"ת²⁶ [כמובא בזהר²⁷ (שאומרים ב"מענה לשון") בנוגע לאות ו' יתיר בפסוק²⁸ "ושוסעת שסע שתי פרסות", והיינו, שאע"פ שמדובר אודות לאו פרטי שאינו עיקר גדול בתורה, ובזה גופא רק ענין של חסרות ויתירות, שבלאה"כ "אין ספר תורה שלנו מדוייקים כל כך כו"ו²⁹]ועד שיש שקו"ט איך מברכים על

21) ראה גם התועודויות תש"נ ח"ב ע' 156. ע' 315 בשוה"ג. ע' 457 הערה 108.

לעיל ע' 278. וש"נ).

22) קידושין מ, ב. וש"נ.

23) ראה גם תו"מ ח"פ ע' 218 הערה

110. וש"נ.

24) ח"ג עא, ב. וראה בהנסמן בנצו"ז שם

אות ו. וראה גם תו"מ ח"ט ע' 111. וש"נ.

25) פרשתנו יד, ו.

26) רמ"א או"ח סקמ"ג ס"ד.

27) ד"ה ציון במשפט תפדה דליל ער"ח

מנ"א פ"ח (לעיל ע' 163). וש"נ.

28) ראה שבועות לו, א.

29) בענין זה נזכר גם שבכל מצוה

כלולים כל המצוות, שלכן "העוסק במצוה

פטור מן המצוה" (סוכה כה, סע"א. וראה גם

ס"ת בה בשעה שאינו מדוייק כל כך³⁰], אעפ"כ, הרי זה נוגע לכשרות כל הס"ת], וישנו גם ענינה הפרטי של כל אות, שדורשים עלי' תילין תילין של הלכות (במכ"ש מזה שדורשים על כל קוץ וקוץ)³¹.

וזהו ענין כללות ופרטות שבתורה³², שממנו נמשך ענין כללות ופרטות שבמצוות; ומזה נמשך גם הענין של כללות ופרטות בעולם.

ומזה מובן גם בנוגע פרשת ראה, שיש בה ענין כללי שהוא בכל שנה, וישנו גם ענין שבו יש חילוק משנה לשנה — אם פרשת ראה היא בשבת מברכים אלול או בשבת ר"ח, כדלקמן (ס"ז).

ה. שבת³³ פרשת ראה היא השבת השלישית³⁴ מהשבע דנחמתא. ויש בזה מעלה מיוחדת: "בתלתא זימני הוה חזקה"³⁵, ולכן, כשאומרים את הפטרות הנחמה שלש פעמים, אזי נפעל תוקף וחזוק בענין הנחמה. ובפרט לפי המבואר בחסידות³⁶ שהשבע דנחמתא הם כנגד ז' המדות, והפטרות פרשת ראה היא (מלמעלה למטה) כנגד מדת התפארת — שמזה מובן, שכשם שמדת התפארת כוללת את כל המדות³⁷, כך גם הנחמה של ההפטרות דפרשת ראה כוללת את כל השבע דנחמתא.

ו. העילוי של הנחמה דפרשת ראה מתבטא (לא רק בהפטרותה, אלא) גם בפרשה עצמה³⁸, שהתחלתה היא: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו'".

והביאור בזה:

מפרשים שואלים³⁹: איך שייך "אנכי נותן גו' ברכה וקללה" — הרי "מפיו" עליון לא תצא הרעות"⁴⁰?

בפסיקתא כו', קה"ת תשס"ז). וכנראה מיוסד על דרוש כ"ק אדמו"ר הצ"צ. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 78 בהערה 47 — השייכות של ג' הפטרות הראשונות לג' המדות חג"ת. (37) דכשם שכוללת את המדות שלפני — כך כוללת גם את המדות שלאחרי' (מהנחה בלתי מוגה).

(38) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 61 ובהערות שם, שגם ההפטרות שלאחרי י"ז בתמוז יש להן שייכות לפרשיות.

(39) ראה של"ה חלק תושב"כ פרשתנו (שעד, ב). וראה גם אוה"ת פרשתנו ע' תרמה (וראה גם שם ס"ע תרנח): "איך שייך על קללה לשון מתנה".

(40) איכה ג, לח.

(30) ראה אנציק' תלמודית (כרך טז) ערך חסרות ויתרות (חסר ומלא) ס"ב (ס"ע תיב ואילך). וש"נ.

(31) ראה מנחות כט, ב.

(32) ראה חגיגה ו, סע"א ואילך. וש"נ. וראה גם לעיל ע' 62. וש"נ.

(33) מכאן עד סוס"ו — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"ד ע' 248 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(34) וכן הוא לעולם — כי בשבועות אלו אין פרשיות מחוברות (מהנחה בלתי מוגה).

(35) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

(36) בדרוש הר"ה מפאריטש (ד"ה איתא

ואחד הביאורים בזה⁴¹: אמנם הקב"ה נותן לבנ"י גם היפך הברכה, אבל באופן כזה שבנ"י יהפכו זאת לברכה. וברכה כזו — המגיעה מהיפך הברכה — גדולה וחזקה יותר ביתר שאת⁴² וביתר עז.

וזוהי השייכות של פרשת ראה לשבע דנחמתא, שענינם — לגלות את הפנימיות של ה"תלתא" (שבאים לפני השבע דנחמתא), שכוונתם ותכליתם היא⁴³ שיהפכו לטוב, שטוב זה (שבא מענין בלתי רצוי) גדול יותר מטוב הגלוי מלכתחילה⁴⁴.

וענין זה (שהיפך הטוב הוא בכדי שיתהפך בעצמו לטוב) בא בגלוי בשבת השלישית של השבע דנחמתא, כשקוראים "ראה אנכי נותן גו' ברכה וקללה" — שזה ש"אנכי נותן גו' קללה" [שגם הקללה באה מ"אנכי", מתוך כוונה שתיהפך לברכה] הוא באופן כל כך גלוי, עד שתורת אמת אומרת לכל אחד מישראל "ראה": ביכלתך לראות בבחי' ראי', לא רק בבחי' שמיעה⁴⁵.

ז. ובענין זה יש עילוי כשפרשת ראה היא בשבת מברכים חודש אלול, ולא בר"ח אלול:

כאשר פרשת ראה היא בר"ח אלול, אין זה חידוש גדול כשאומרים "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה" — כיון שיהודי יודע שר"ח הוא יום מיוחד, שבו אומרים "הלל" (שאף שאין זה אלא מנהג⁴⁶, הרי מנהג ישראל תורה הוא⁴⁷), כולל הפסוקים שמכריזים בקול רם וכו', ועד שאפילו גוי יודע שזה ר"ח, בראותו שנעשה מולד הלבנה, שזה מורה על

דפ' ראה — אף שאומרים אותה (לפי כמה נוסחאות) גם בהפטורה דפ' נח — כי הפטורה דפ' ראה היא מז' דנחמתא שלאחרי תלתא כו'.

45) ראה לקו"ת פרשתנו יט, א. ולהעיר שזה בא לאחרי שאמר משה "אעברה נא ואראה גו' ועתה ישראל שמעו גו'" (ואתחנן ג, כה. ד, א), "כי לא פעל המשכת בחי' ראי' .. אלא בחי' שמיעה" (לקו"ת ואתחנן ג, ג).

46) ראה אנציק' תלמודית (כרך ט) ערך הלל ס"ה (ע' תג ואילך). וש"נ.

47) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהר"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז אר"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד. סתצ"ד ס"ז. ועוד.

41) אוה"ת שם ע' תרמה"ו. ס"ע תרנח ואילך.

42) ראה מו"ק ט, ב. — הובא באוה"ת שם (ע' תרמה). וראה גם לקו"ת בחוקותי מח, ב.

43) ראה יל"ש ירמי' רמז רנט: "עלה כו' על מנת כו' והפכתי גו'". רשימות הצ"צ לאיכה ע' כו [אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'נן].

44) ראה אוה"ת מסעי ע' אישפו (ושם שזוה"ע שבע דנחמתא). ד"ה נחמו עת"ר (סה"מ עת"ר ע' רכא [תלחן] ואילך). ד"ה ציון במשפט תפדה שנה זו פ"ה (לעיל ע' 159 ואילך). לא היו יו"ט כו' כחמשה עשר באב שנה זו (לעיל ע' 221 ואילך. לקמן ע' .. ואילך).

ועפ"ז יובן העילוי דהפטורה עני' סוערה

מעלת בניי — שדומין ללבנה, ועד שבא גם במעשה בפועל שמונין ללבנה (כנ"ל ס"ג) — "שהם עתידים להתחדש כמותה"⁴⁸, ולכן אין זה פלא גדול שבר"ח יכול להיות הענין ד"אנכי נותן לפניכם היום ברכה".

משא"כ בשבת מברכים, שלא זו בלבד שהוא בחציו השני של החודש, שבו הלבנה הולכת ומתמעטת, אלא בחציו השני של החודש גופא ה"ה קרוב לסוף החודש — כפי שכותב יהודי גם בשטר של עניני הרשות שיום פלוני הוא כך וכך ימים לחודש מנ"א, ויודע שאם משיח (ש"אחכה לו בכל יום"⁴⁹) לא יבוא ח"ו עד סוף החודש, שאז יקויים היעוד⁵⁰ "והי' אור הלבנה כאור החמה", הנה ע"פ דרך הטבע כפי שמתנהג באופן ד"לא ישבותו"⁵¹ יהי' בסוף החודש חסרון הלבנה לגמרי, ואעפ"כ לא מתפעל יהודי מזה, ועורך "שבת מברכים", שבו מברך את כל חודש אלול, כולל גם השבת האחרון שבו, שממנו נמשכת הנתינת כח לברך את כל חדשי השנה (כנ"ל ס"א), וקורא בתורה "אנכי נותן לפניכם היום ברכה", ככל העילויים שבזה: "אנכי" — "אנכי מי שאנכי"⁵², למעלה מהוי' (שלכן הסדר הוא "אנכי הוי' אלקיך"⁵³, תחילה "אנכי" ואח"כ הוי' וכו'); "נותן" — ש"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"⁵⁴; "היום" — כמארז"ל⁵⁵ "מה היום מאיר .. אף אתם .. עתיד להאיר לכם"; "ברכה", וגם הענין דהיפך הברכה שנהפך לברכה נעלית ביותר (בדוגמת מעלת חמשה עשר באב שלאחרי תשעה באב).

ח. ועוד ענין בזה:

הענין דהפיכת היפך הברכה לברכה נעשה ע"י עבודת התשובה, שזהו ענינו של חודש אלול, חודש התשובה.

וכשקורין "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" (שכולל גם הברכה היותר נעלית שע"י הפיכת היפך הברכה) בשבת מברכים חודש אלול (לפני ר"ח אלול) — הרי זה נפעל כבר בחודש מנחם-אב.

ולמעיר, שזהו גם כללות ענינו של חודש מנחם-אב, כדאיתא בילקוט⁴³ בנוגע לענינים הבלתי רצויים דחודש אב, "עלה ארי" (זה

48) נוסח ברכת קידוש לבנה (סנהדרין לקו"ת פינחס פ, ב. וראה זח"ג יא, א. רנז, ב.

49) נוסח "אני מאמין". 53) יתרו כ, ב.

50) ישע' ל, כו. 54) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

51) נח ח, כב. 55) תנחומא ר"פ נצבים. וראה פרש"י

נצבים כט, יב.

נבוכדנצר) .. והחריב אריאל", שזהו "על מנת שיבוא ארי" (זה הקב"ה, דכתיב ב'י" 56 ארי" שאג מי לא יירא) .. ויבנה אריאל";

אלא שבשביל זה יש צורך בעבודת התשובה שבחודש אלול — כפי שנרמז במ"ש "ארי" שאג מי לא יירא", כדאיתא בשל"ה⁵⁷ (בשם הקדמונים) ש"ארי" ר"ת אלול ר"ה יוהכ"פ הוש"ר, שאז עומד כל אחד מישראל בתנועה של יראה כו' ("מי לא יירא"), ש"אלול" נרמז בא' ד"ארי" שהוא ראש התיבה.

אמנם, כשקורין פרשת ראה בשבת מברכים אלול (לפני ר"ח אלול) שהוא עדיין בחודש מנ"א — הנה מצד הענין ד"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" (שגם היפך הברכה נהפך לברכה), נעשה כבר בחודש מנ"א הענין ד"יבוא ארי" .. ויבנה אריאל" — בנין ביהמ"ק השלישי, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

ט. אך⁵⁸ עדיין נשאלה השאלה: בשעה שעומדים [בסוף חודש מנחם אב⁵⁹] במצב שלעיני בשר רואים את היפך הברכה — איך יכולים לדרוש מיהודי [ומכל יהודי] שכבר "יראה" בזה את ה"אנכי נותן וגו'"? ועל זה אומרים⁶⁰ בהפטרת פרשת ראה: "וכל בניך למודי ה' גו"⁶¹, שכל ילדי ישראל ("וכל בניך") הם "למודי ה'" — תלמידים של הקב"ה⁶², ורגילים (למודי גם מלשון רגילות⁶³) באלקות (עד עם הוי' שלמעלה מהטבע).

ולכאורה זה גופא צריך ביאור: בשעה שרואים שהילדים שמקבלים

גם מג"א או"ח רסתקנ"א) שקאי על כל החודש). וראה הערה הבאה.

(60 ועפ"ז יובן מה שאמירת הפטורה זו היא דוקא כאשר ש"פ ראה היא בסוף חודש מנ"א. משא"כ כשחל בר"ח אלול — אין אומרים הפטורה זו (לפי כמה נוסחאות) — כי: (א) בר"ח הוא מולד הלבנה. (ב) אלול הוא חודש הרחמים (ראה טושו"ע או"ח רסתקפ"א. לקו"ת פרשתנו לב, א ואילך).

(61 ישע"י נד, יג.

(62 מפרשים עה"פ.

(63 ראה סה"מ תש"ד ע' 139.

(56 עמוס ג, ח.

(57 ריש מסכת ר"ה (ריג, א). תושב"כ פ' שופטים (שעח, ב). סידור של"ה במקומו. וראה גם לעיל ע' 290. וש"נ.

(58 מכאן עד סוסי"א — המשך השיחה דלעיל (ס"ה-ו) שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(59 אשר: (א) בסוף החודש — הלבנה [שישראל דומים ללבנה] הולכת ומתמעטת (ולהעיר משו"ע יו"ד סקע"ט ס"ב. אהע"ז סס"ד ס"ג ברמ"א). (ב) חודש אב הוא חודש של דינים (זח"ב יב, רע"א. ושם משמע (וראה

חינוך הכשר הם במספר מועט ביותר [וגם אלו שמקבלים חינוך הכשר, הנה לא כולם כדבעי] — איך אפשר לומר "וכל בניך"⁶⁴ למודי ה"? הנה הביאור בזה בפשטות ביותר: כל אחד מישראל בפנימיותו "רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות", ומה שלפעמים נכשל, הרי זה רק מפני ש"יצרו"⁶⁵ הוא שתקפו".

בשעה שמדובר אודות בני מצוה, יש מקום להתווכח ולטעון ש"יצרו הוא שתקפו" אינו אונס אמיתי, כיון שיש להם דעת וכח ללחום ולנצח את היצה"ר, ואינם עושים זאת, ואדרבא — הם אומרים (ועושים) כמו היצה"ר;

אך כשמדובר אודות ילדים קודם בר (בת) מצוה — הרי כל העשי' שלהם מצד "יצרו הוא שתקפו" אינה מציאות⁶⁷ (להיותם קטנים)⁶⁸; ולאידך גיסא — יש להם נפש אלקית שהיא "חלק"⁶⁹ אלקה ממעל ממש⁷⁰, [ובפרט לאחר המילה, שאז באה הנשמה באופן של "כניסה"⁷¹. ואצל בת ישראל, כיון ש"אשה כמאן דמהילא דמיא"⁷², נעשית "כניסת נפש הקדושה" מיד בשעת לידתה⁷³ — דלמה תגרע. ואולי י"ל דהכניסה — בקריאת השם]⁷⁴,

הרי הלשון שם הוא רק "שוב כו".

(69) תניא רפ"ב.

(70) ועוד זאת, שהענינים הטובים שעושים יש להם מציאות כו', החל מלימוד התורה, כפי שמבאר הצ"צ בפסקי דינים (חידושים על הרמב"ם בתחלתו) בדברי הרמב"ם (הל' ת"ת פ"א ה"ג) "מי שלא למדו אביו חייב ללמד את עצמו כשיכיר", ש"גם על הקטן יש חיוב מדאורייתא"; ולאידך גיסא, אם אינו שומר את סדר ה"חדר" ואינו לומד כדבעי — הרי כיון שאינו בר דעת (שלכן אינו בר עונשין (ראה סה"מ עת"ר ע' קטו [קנט. וש"נ]), אין זו מציאות כו' (מהנחה בלתי מוגה).

(71) שו"ע אדה"ז מהדו"ב סו"ס ד. וראה לקו"ש ח"ג ע' 763 ואילך. תו"מ חל"ב ע' 273 ואילך. וש"נ.

(72) ע"ז כז, א.

(73) ראה גם תו"מ חס"ט ע' 86 הערה 9. וש"נ.

(74) ועפ"ז תומתק הוראת (הודעת) כ"ק

(64) ומודגש יותר בהשוואה להמשך הכתוב "ורב שלום בניך", כמדובר פעם (ראה תו"מ חמ"ד ע' 194. וש"נ) אודות הדיוק במ"ש "בניך" ב"פ, דלכאורה הול"ל "וכל בניך למודי ה' רוב שלומם" — שמוזה מוכח ש"כל בניך" קאי (לא על כל הפסוק, אלא רק) על "למודי ה'", שהם "כל בניך" (הן מארי תורה והן מארי עובדין טבין), ואילו על "בניך" הב' דרשו חז"ל (ברכות בסופה. וש"נ) "אל תקרי בניך אלא בוניך", שקאי (לא על כל בני ישראל, אלא) על "תלמידי חכמים" ש"מרבבים שלום בעולם", ובאופן ש"אין להם מנוחה .. ילכו מחיל אל חיל", באופן של הליכה שבאין ערוך (מהנחה בלתי מוגה).

(65) ובלשון הידוע (עירובין עח, ב. וש"נ): "ארי" הוא דרביע עלי"י" (מהנחה בלתי מוגה).

(66) רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

(67) וגם הענין ש"אקדמי" טעניתא" (זח"א קעט, ב) — הוא רק הכנה לזמן שלאחרי בר מצוה (מהנחה בלתי מוגה).

(68) ומ"ש אדה"ז באו"ח סוסמ"ג —

ונמצא שמה שאצלם מציאות אמיתית — הרי זה ה"חלק אלקה ממעל ממש". ולכן "וכל בניך למודי ה'".

י. אבל היות שבכדי לבטל את הענינים דהיפך הברכה ולהפכם לברכה, צריך להיות ה"למודי ה'" (שהם "כל בניך") בגלוי⁷⁵ — לכן יש צורך בהשתדלות הכי גדולה, להכניס מספר היותר גדול של ילדי ישראל בחינוך הכשר, עד לחינוך על טהרת הקודש⁷⁶.

וע"י כל ילד יהודי, כאשר מביאים אותו בכלל של "למודי ה'" (גם בגלוי) — מבטלים את הענינים של היפך הברכה.

וכפי שמצינו שישע"י הנביא אמר "והילדים אשר נתן לי ה' לאותות ולמופתים בישראל גו"⁷⁷ — שה"ילדים אשר נתן לי ה'" (אף שהיו מתי מספר, רק שני ילדים⁷⁸), היו "לאותות ולמופתים", שלא להתיירא ממלך אשור.

וגם לא להתיירא מגזירת אחז, "שאחז בתי כנסיות ובתי מדרשות, שלא ילמדו תינוקות של בית רבן תורה"⁷⁹ בכדי להשכיח את התורה מישראל⁸⁰ — כיון ש"הילדים אשר נתן לי ה'" (התלמידים של ישע"י) היו "לאותות ולמופתים, שתתקיים תורה בישראל על ידם"⁷⁹.

יא. כיון שהנבואה הנ"ל של ישע"י נכתבה, הרי זו ראי' שהיא נוגעת לדורות⁸¹.

ומזה מוכן גם בנוגע למצב כעת, שלמרות המציאות של שבעים הזאבים⁸² (בדומה לאשור), ולמרות שישנם ילדים שלא הולכים, רח"ל, בבתי כנסיות ובתי מדרשות (בדוגמת גזירת אחז), ולמרות המלחמה נגד "דבר ה' זו הלכה"⁸³ — הנה אותם ילדי ישראל שיתחנכו להיות למודי ה' בגילוי, הם יפרו את ה"עצו (עצו) ו"דברו) דבר", "כי עמנו אל"⁸⁴.

78) ולפי פרש"י שם (ח, ג) — רק ילד אחד.

79) פרש"י שם (ח, יח) ממדרש רבה.

80) באמרו "אם אין גדיים אין תיישים"

(פרש"י שם) — מהנחה בלתי מוגה.

81) מגילה יד, א.

82) ראה תנחומא תולדות ה. אסתר פ"י,

יא. פס"ר פ"ט.

83) שבת קלא, ב.

84) ישע"י שם, יו"ד.

מו"ח אדמו"ר דמנהגנו לקרות שם לבת בעת הקריאה הסמוכה להלידה (אף שהוא קודם לחמשה ימים ואינו ש"ק). וראה ס' דרכי חיים ושלום (מנהגי הרה"צ וכו' ממונקאטש) סרי"ט (וראה גם אג"ק ח"ד ע' מח. חכ"ב ע' רס. וש"נ).

75) ועד שאפילו גוי שיסתכל עליהם — יראה שהם "זרע ברך ה'" (ישע"י סא, ט), "למודי ה'" (מהנחה בלתי מוגה).

76) ראה בארוכה לקמן ס"ט ואילך.

77) שם ח, יח.

וכאשר מתבוננים בענין ד"וכל בניך למודי ה'", הנה אפילו כשנמצאים בזמן שלעיני בשר נראית היפך הברכה ח"ו — לא נופלים ביאוש ח"ו, אלא אדרבה: "ראה אנכי נותן גו'" — רואים שגם הענינים של היפך הברכה "אנכי נותן", דכיון שהכוונה והתכלית שלהם היא על מנת שייפכו לברכה, לכן יראו ש"אנכי נותן".

יב. ובנוגע לפועל:

כדי לקשר כל ענין עם גשמיות⁸⁵ — הנה כל הילדים שנמצאים כאן יאמרו "לחיים" (על משקה או יין), וינגנו ניגון שמח. והשמחה של "הבל שאין בו חטא", שעליו מתקיים העולם⁸⁶ — תפעל גם בנין העולם, ועד שנצא עמהם — "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו"⁸⁷ — לקבל פני משיח צדקנו, ולומר "ראו גידולים שגידלנו", בקרוב ממש.

* * *

יג. מאמר (כעין שיחה) ד"ה אני לדודי ודודי לי.

* * *

(86) שם קיט, ב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ג.

(87) בא יר"ד, ט.

(85) ראה דרשות הר"ן דרוש ב. רמב"ן לך לך יב, ו. לבוש על הרקאנטי לך לך שם.

הוספה

[בי שבת, ה'תשטי"ז]

בכגון דא צריך להתייעץ עם זקני אנ"ש הזוכרים נוסחאות כאלו הרגילים. — כדאי להשוות עם הנוסח במצבת הרב אשכנזי ודוואַרקין ע"ה ובפרט שיהיו בסמיכת מקום זל"ז.

מצילים כתי"ק, על גליון מכתבו של מו"ה נחום יוסף בנימינסון (מאָנטרעאַל) אל המזכיר רחמ"א חדקוב — בו מבקשו למסור לרבנינו את נוסח המצבה של אביו, מוה"ר ירחמיאל בנימינסאהן (נפטר — ר"ח שבט תשט"ו), כדי לקבל הסכמתו; בתוך הדברים מזכיר, אשר אביו נמנה על אותם עשרה תמימים שכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ עשה עמם כריתת-ברית על העבודה בהרבצת התורה והחזקת היהדות במדינת רוסיא עד כדי מסירת-נפש בפועל ממש*, ולכן, כך כותב, מצא לנחוץ לרשום בנוסח המצבה "הרביץ במסירת נפש וכו'". — נוסח המצבה שצירף למכתבו** : "פ"נ / הרב וו"ח ויר"א / מיקירי זקני חסידי חב"ד / רב דק"ק זלובין / ולעדת החסידים בעוד כמה קהלות / ברוסיא, לונדאן, ומונטריאל. / הצטיין באהבת ישראל / הרביץ במסירת נפש / תורה ודרכי החסידות / מוה"ר ירחמיאל / ב"ר אברהם יהודה לייב נ"ע / בנימינסאהן / נפטר במונטריאל / ר"ח שבט תשט"ו / ת נ צ ב ה".

כדאי להשוות עם הנוסח כו' : ראה גם אג"ק חי"א אגרת ג'שפב. חכ"ג אגרת ח'תתקלד. חכ"ה אגרת ט'תכד.

הרב אשכנזי : מאיר. נפטר — כ"ו מנ"א תשי"ד (ועל מצבתו נחרת בין השאר : "נפשו מסר להצלת פליטי חרב").

דוואַרקין : הרב מיכאל. נפטר — ערב חה"ש תש"ט (ועל מצבתו נחרת בין השאר : "בעל מסירת נפש כל ימיו בהנהגת דרכי החסידות").

בסמיכת מקום זל"ז : לצד האהל הק'.

(* ראה טה"ש תרפ"ד ע' 55 ואילך (ושם בהערה 20). תרצ"ב ע' 71. תש"ב ע' 154 ואילך. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב אגרת תכג (ע' קמט). תו"מ התוועדות ח"ג (תשי"א ח"ב) ע' 156 ואילך. חס"ט (תשל"ב ח"ד) ע' 47 ואילך; ע' 95 ואילך.

(** וכך גם נחרת, בפועל, על המצבה — מלבד שינוי אחד בשורות "רב דק"ק זלובין / ולעדת החסידים בעוד כמה קהלות", שבמקום זה נחרת (ובשורה אחת) : "רב דק"ק זלובין ובכמה קהלות").

ב

ב"ה, ה' ניסן תשכ"ד
ברוקלין

... תחי

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מבי ניסן, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל,

יהי רצון מהשי"ת שימלא משאלות לבבם לטובה בכל הענינים אודותם
כותבת, ולרוב נחת רוחה לאמה שתליט"א, מתוך בריאות הנכונה, ולנחת רוח
לנשמת אבי ע"ה, תנצב"ה.

והרי מתקרבים אנו לימי חג הגאולה, כולל גם גאולה מכל ענינים
המבלבלים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולחג פסח כשר זמן חירותינו ומועדים
לשמחה לכאו"א ממשפחתם שי

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש.מ. סימפסון, מזכיר

נ.ב. לכתבה אודות נוסח המצבה (שבודאי הוא בהתייעצות זקני אני"ש
אשר על אתר, אלא שיש לשנות, אשר השם של כ"ק מו"ח אדמו"ר לא יהי
בראשי תיבות כי אם בפירוט, וכן תמורת "בנר ח"י", יהי "בנר השמיני".

ב

מצילום האגרת. נדפסה ב"מענה מלך" ח"א ע' 186.
השם של כ"ק מו"ח אדמו"ר .. בפירוט: ראה גם אג"ק ח"ז אגרת ו'תכ. ח"כ אגרת ז'תקמד,
ובנסמן בהערות שם.

ב"ה

הרה"ח וו"ח אי"א וכו' הרב מה"א הדקוב שי

שלום וברכה

ביטע איבערצוגעבן דעם רבי'ן שליט"א, דעם נוסח פון דער מצבה, און בעטן די הסכמה פון רבי שליט"א.

און איך בעט אייך מיר גלייך צו לאזן וויסן, ווייל איך דארף דאס אבשיקן אס שנעלטסטן צום מצבה-קריצער.

איך וויל אויך אייך דא דערמאנען, אז דער פאטער נ"ע איז געווען איינער פון די צען חמימים וועלכע כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, האט אויפגעקלעבט, און פֿיט א כריחת ברית, אויך זיי ארויפגעלייגט די מסירת נפש שליחות, אין הרבצת התורה במדינת רוסיא. דערפאר האב איך געפונען פאר נויטיק, ארויף צו שטעלן אויף דער מצבה "הרביץ במסירת נפש וכו'".

איך בעט אייך נאך א מאל, מיר גלייך צו ענטפערן,

ידידכם

א. ל. ס. ל. ק. י. א. נ. ש. מ. (Handwritten signature)

RABBI N. BENJAMINSON
5698 JEANNE MANEE,
MONTREAL.

Handwritten signature and notes:
משה
שמואל
701 Montreal

Extensive handwritten notes in Hebrew, including dates like '25/12/33' and various signatures and names.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילדה חיילת ב"צבאות השם"

חנה שתחי

ליום הולדתה הי' מנחם-אב, היתשפי"ג

שנת הקהל את העם

ולזכות אחותה ואחי חיילים ב"צבאות השם"

טובה גיטל ומאיר שלמה שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **מנחם מענדל** וזוגתו מרת **ברכה** שיחיו **אייזנבאך**

ולזכות זקניהם

הרה"ת הרב ר' **אשר אנשיל** וזוגתו מרת **ביילה** שיחיו **אייזנבאך**

הרה"ת ר' **שלום** שיחי **ווייס**

הרה"ת ר' **יצחק** וזוגתו מרת **לאה** שיחיו **אייזנבאך**

מרת **זלטה** שתחי **הרצל** (פריימן)